

Sociologické a psychologické aspekty sociální pedagogiky

Anotace: Kurz se soustředí primárně soustředí na komunikaci. Komunikace je interakcí mezi aktéry, kde se soustředí většina pro člověka podstatných sociálních a psychologických aspektů. Kurz má *teoretickou část* (17.2. – 30.2. 2020) a *praktickou část* (6.4. – 4.5 2020). Obě části jsou ale funkčně propojené a vyvrcholí v závěrečném semestrálním úkolu (viz). V teoretické části se vyučující budou soustředit na problematiku fyziologických a neurobiologických základů komunikace. V praktické části na analýzu a nácvik komunikačních situací.

17.2. Přejít do nového semestru. Obecný úvod do semestru; důležitost komunikace, komunikace z fyziologického a neurobiologického hlediska: Zrcadlové neurony (TEDTalk – Ramachandran) a (relativně) nové pojetí emocí (Šíp).

24.2. Úvod do studia emocí: Co prožíváme? (*Emoční zkušenost. Záznam průběhu emoce. Emoce v ontogenezi člověka.*) Co je emoce? (*Složky emocí. Fyziologie a Neuropsychologie emocí*). Některé staré a nové teorie (*Plutchik, Cannon, Papez, Schachter, Damasio a spol.*). K čemu nám jsou emoce? (*Funkce emocí. Propriocepce. Motivace. Vliv na kognitivní procesy. Neverbální komunikace. Společenská funkce emocí. A co kdyby zmizely?*), *Jak na emoce? (Když jsou emoce na obtíž. Umět číst, projevovat, kontrolovat emoce)* (Strobachová)

2.3. Domácí studium – četba:

Damasio: Descartesův omyl (s. 116 – 147) Co jsou to emoce? Jaký je rozdíl mezi primárními a sekundárními emocemi? Jaký je rozdíl mezi emocí a pocitem? Jaká je role pocitů? Jaké jsou druhy pocitů? *Co nám tyto skutečnosti říkají o komunikaci? Jaká je role primárních a sekundárních emocí v komunikaci?*

Mead: Mysl, já a společnost (s. 27 – 67). Co je to podle Meada gesto? Jaká je souvislost mezi gestem a komunikací? Co je to vokální gesto, co významový symbol a jaký je vztah mezi nimi? Jakou roli hraje v procesu utváření významu hraje triáda gesto – odpověď – důsledky? Jakou roli hraje v procesu myšlení funkce „zaujetí role druhého“? Co je to symbol? Jakou roli hraje symbol v komunikaci? *Co nám tyto skutečnosti říkají o komunikaci? Jaká je role primárních a sekundárních emocí v komunikaci?*

(samostudium individuálně či ve skupinách)

9.3. Analýza četby (Šíp, Bielik)

16.3. Jazyk a řeč v kontextu osobnosti (vývoj): Jazyk a jeho vrstvy. Jazyk a řeč. Jazyk jako systém znaků (Saussure vs. Mead). Funkce jazyka. Osvojování a vývoj jazyka. Jazyková a

komunikační kompetence. Mají zvířata jazyk? A proč ho má člověk? Kolik řečí umíme? Čemu rozumíme? Co nelze sdělit? (Strobachová)

23.3. Predsudky a postoje

30.3. Predsudky a postoje

Co jsou to postoje a predsudky? Proč je máme? Jak souvisí s chováním? Jestliže si myslím, že nemám predsudky, skutečně to znamená, že je nemám? Jak se zjišťují postoje / predsudky? Jak vznikají? Jak se mění

6.4. Praktické věci komunikace: Opakování základních pojmů pro analýzu situací. Emoce a ovlivňování (ukázka z filmu Danton). Analýza komunikační situace ve třídě (ukázka z filmu Mezi zdmi). (Šíp)

13.4. (Velikonoce)

20.4. Praktické věci komunikace: Analýza komunikační situace (druhá ukázka z filmu Mezi zdmi) Role metafory a dalších rétorických figur v komunikaci. (Lakoff, Johnson: Metafory, kterými myslíme, práce s projevem M. L. Kinga Sním svůj sen. (Šíp)

27.4. Prezentace úkolů. (Šíp)

4.5. Prezentace úkolů. (Šíp)

Skupinový semestrální úkol

Výstup: Vybraná náročná komunikační situace

Teoretická analýza situace: Na základě nabytých znalostí z předcházejících bloků výuky skupina odevzdá dokument, který bude obsahovat tyto body:

- 1) Popis vybrané náročné komunikační situace;
- 2) Kdo jsou její účastníci;
- 3) Jaké jsou komunikační záměry jednotlivých aktérů;
- 4) Jak to lze doložit na rovině viditelných fyziologických a emocionálních (neverbálních, paralingvistických) a verbálních interakcí, jaké emoce a pocity se komunikují v jednotlivých interakcích, jaké to má dopady na komunikaci;

5) Jak lze celou situaci změnou jednání přerámovat a dovést k jinému závěru k dosažení komunikačních cíle.

Nutné odevzdat týden, před praktickou částí – tzn. 20., anebo 27. 4.

Praktická část: Dramatizace vybrané náročné komunikace. Původní verze + alternativy přerámování celé situace

Hodnocení: Skládá se z hodnocení teoretické a praktické části. Výsledné hodnocení bude zadáno celé skupině. Lze následně individuálně dozkoušet, bude-li někdo chtít lepší známku.